

socialmedicinsk tidskrift

fyrtionionde årgången maj 1972 häfte 5

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Lars Bremberg, direktör, Stockholm

Bengt Hedlén, socialdirektör, Malmö

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bertil Johansson, barnavårdsdirektör, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Birger Starck, socialchef, Sundsvall

Georg Svahn, arbetsvårdsdirektör, Stockholm

Perspektiv på sjukvårdsutvecklingen

Sjukvård på 80-talet hur och hur mycket?*) heter en nyutkommen bok, som är mycket läsvärd. Det är en reseberättelse av en grupp ledande svenska vårdadministratörer, vilka nyligen studerat vissa centrala förhållanden på vårdområdet i tre länder: Kanada, Storbritannien och USA. Studieobjekten är i vissa avseenden väl jämförbara med Sverige. De uppvisar samtidigt mycket skiftande sociala och ekonomiska betingelser för hälso- och sjukvården.

Just med hänsyn till dessa skiftande betingelser är det av intresse att de aktuella utvecklingstendenserna på vårdområdet är förbluffande lika. Att så är fallet beträffande själva den medicinska utvecklingen, specialiseringsförhållanden osv är ganska naturligt men likheterna gäller nära nog i samma mån medicinskt-administrativa och andra socialmedicinska aspekter. Här möter vi t ex i land efter land samma tendens till integration av social och medicinsk verksamhet — och ett ökat samhälleligt inflytande över vårdapparat och vårdproduktion till och med i USA. Allra mest påfallande är likheten när det gäller kostnadsut-

*) Sjukvård på 80-talet hur och hur mycket? Landstingsförbundet i distribution.

vecklingen — trots skillnader i samhällsinflytande. Också framtidsprognoserna pekar åt samma håll med allt större resurskrav från hälso- och sjukvårdens sida — och hotande krisartade svårigheter att ens tillnärmelsevis tillfredsställa dessa resurskrav.

Medvetenheten om detta gap mellan vad vi behöver och vad vi förmår på vårdområdet har ökat nästan explosionsartat på de senaste åren. Med denna medvetenhet har också kommit vad som med en träffande term kallats en ekonomisk istid. Ännu för något år sedan rörde sig diskussionerna mestadels om våra behov — plötsligt gäller de våra möjligheter att avstå från dessa behov.

Det är lätt att peka på att mycken expansion på sjukvårdsområdet varit nyrikt oförstånd. Att vi behöver spara och prioritera kan väl förvisso icke råda någon tvekan om. Men de just nu förhärskande ropen på stopp på den sociala och sjukvårdsmässiga utbyggnaden ter sig ofta som hurtfriska och lättvindiga. Har man klart för sig hur omedelbara och påtagliga behov det rör sig om? Har man satt sig in i vad ett utbyggnadsstopp kan betyda? Det är trots allt lätt att finna exempel på alla de angelägna verksamheter, som behöver byggas ut. Detta kan illustreras redan genom att ta del av några bidrag i detta nummer av SMT.

Behovet av nya resurser kan gälla unga människors behov av socialt, psykologiskt och medicinskt stöd i en känslig situation — t. ex. de ungdomsgynekologiska problem, som skildras av Kajsa Sundström-Feigenberg. Det kan gälla de handikappades rätt till att kunna åtnjuta vanlig samhällslig service som det skildras i Birger Kocks rapport om handikapp och simhallar. I åldringsvården gäller det ofta rent krisartade förhållanden — man kan här hänvisa till sjukhistorierna i artikeln om nattvak från åldringsvårdscentralen i Göteborg.

Den grupp administratörer som står bakom Sjukvård på 80-talet är alltför insiktsfulla för att sälla sig till ensidiga krav på att man skall bara begränsa den s. k. offentliga konsumtionen. Deras analys kan i stället snarast tolkas som en markering att vårdsektorn måste kunna ställa krav på en allt större del av vår gemensamma produktion.

Inte minst de överväganden som redovisas i sistnämnda avseende är ett skäl att hoppas på att deras reseberättelse får stor spridning.

C. G. W.